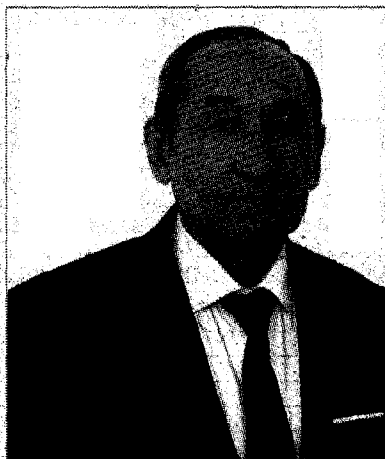

БОЛМАСАҢ ДА ҰҚСАП БАҚ, БІР ҒАЛЫМДЫ КӨРСЕҢІЗ

Ұлы Абайдың «Болмасаң да ұқсап бақ, бір ғалымды көрсеңіз» деген фибратты сөзі күні бүгінге дейін мағынасын жоғалтқан жоқ. Білім беру саласында 50 жылдан астам жемісті еңбек етіп келе жатқан тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Уткур Алиұлы Алиевтің еңбек жолына қарап, оның азаматтық келбеті, тұлғасы жайында ой толғағанымызда жоғарыдағы даналық сөздің бос еместігіне көз жеткізесіз.

Ұлағатты ұстаз Өзбекстан Республикасы, Самарқан облысы, Нұрата ауданында дүниеге келген. Садриддин Айнй атындағы Самарқан мемлекеттік педагогикалық институтында «Бастауыш сыныпта оқыту әдістемесі мен педагогикасы мамандығы» бойынша білім алады. Еңбек жолын мұғалім болып бастайды. Ұстаздық қызметті атқара жүріп, 1975 жылы Ташкент мемлекеттік университетінің тарих факультетінің сыртқы бөліміне оқуға түсіп, 1976 жылы Сырдарья мемлекеттік педагогикалық институтының КОКП тарихы кафедрасына лаборант болып жұмысқа ауысады.

Қоғамдық жұмыстарға белсене араласқан оны бірден Сырдария обкомының лекторлар тобына қабылдайды. Сол кезде Уткур Алиұлының лекторлық қабілетін аңғарып, партия жиналысында Сырдария мемлекеттік педагогикалық институтының оқу ісі жөніндегі проректоры, п.ғ.к. доцент В.Г.Цой:

теу жұмыстарының қорытындылары қоғам тарапынан қолдау тауып жатыр.

У.Алиұлы ғылыми-педагогикалық кадрлар даярлауға да атсалысып жүрген ұлағатты ұстаз. Ғалымнан тәлім алған шәкірттері тәуелсіз Қазақстанның ғылым және білім салаларында елімізді өркендету жолында аянбай еңбек етуде. Саясатпен айналысып, елге басшылық жасау жолында жүргендері де бір шоғыр.

Ғылым иесі ғалым да, ел қорғаны батыр да, тілінен бал тамған ақын-жазушылар да, тіпті жерді айналып ұшқан ғарышкер барлығы да ұстаздан білім алған. Сондықтан адамзат баласы ұстазға бас иеді. Осындай зор құрметке Уткур Алиұлы әбден лайықты.

Ағылшын ағартушысы Уильям Уордтың: «Жай мұғалім хабарлайды, жақсы мұғалім түсіндіреді, керемет мұғалім көрсетеді, Ұлы мұғалім шабыттандырады» деген қағидасын міндетті түрде өз қызметінде қолдануға тырысып, жас шәкірттерін шабыттандырып, қоғамдағы өз орнын табуына жетелеп келеді. Ал мұндай қасиет екінің біріне беріле бермейді.

ректоры, п.ғ.к, доцент В.Г.Цой: «Аға лаборант У.Алиев жоғары оқу орнының аға оқытушы деңгейінде дәріс береді» деп, қарым-қабілетіне жоғары баға берген болатын.

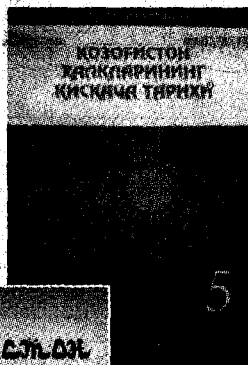
Оның тарихшы мамандығына ауысуына т.ғ.к., доцент, көп жылдар Самарқан кооператив институтында кафедра меңгерушісі болып қызмет еткен Уштемир Алиевтың ықпалы зор болды. Осы жылдардан кейін ұстаз ғылым жолына түседі.

1983 жылы профессор Ж.Қ. Қалымбетовтың жетекшілігімен тарих ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін Ташкент мемлекеттік университетінде диссертация қорғайды. Диссертацияны қорғау кезінде т.ғ.д., профессор, Қазақстан Ұлттық ғылым академиясының академигі Манаш Қозыбаев зерттеу жұмысына жоғары баға берген болатын.

1994 жыл – Уткур Алиұлының өмірінің ең маңызды белесі болатын. Өйткені, ол Тәуелсіздікке қол жеткізген тарихи Отаны Қазақстанға оралды. Содан бері, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің «Қазақстан тарихы» кафедрасының доценті қызметін атқарып келеді.

Уткур Алиұлы жоғары оқу орындарының студенттеріне арналған «Қазақстан Республикасының мемлекет және құқық негіздері», «Ежелгі және орта ғасырлық Қазақстан тарихы», «Жаңа замандағы Қазақстан тарихы» және «Қазақстан тарихы» атты электронды оқулықтардың авторы.

2014 жылы «ХІХ ғасырдың соңы мен ХХ ғасырдағы Оңтүстік Қазақстандағы демографиялық өзгерістер динамикасы» (8,5 б.т.) атты монографиясы жарық көрді. Қазіргі таңда «ХХІ ғасырдың алғашқы ширегіндегі Оңтүстік Қазақстан әлеуметтік-демографиялық даму тарихы» тақырыбында ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізіп келеді. Ғылыми-зерт-

Әрбір адамның өзіне тән ғұмыр жолы, тіршілік баяны бар, бірақ еткен еңбек, көрген бейнет, татқан зейнет, алған асу, жеткен биік әркімнің өмірінде әрқилы. Оны сырт көз өздерінше бағалап та жатады. Сондағы жалпының іздейтіні біреу: ол – кісілік келбет, азаматтық тұлға. Дәл осындай адами асқақ қасиетке, қанша ғұмыр кешкенімен, жеткен де бар, жетпеген де бар.

Өзінің өнегелі өмір соқпағында сыйластық пен достықты ұлықтап, үлкенге құрмет, кішіге ізет болар ұлттық дәстүрлерді үкілеп келе жатқан Уткур Алиұлымен ширек ғасырдан аса уақыт әріптес, қызметтес болып келе жатқанымызды мақтан тұтамыз.

Сіздің мағыналы өміріңіздің, қасиетті шаңырағыңыздың алтын діңгегі - өмірлік қосағыңыз Сания жеңгеміз, ұл-қыздарыңыз бен алтын асықтай немерелеріңіздің ортасындағы бәйтерексіз. 70 жасқа толған мерейлі тойыңызда өзіңізге зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, әулетіңізге баянды бақыт тілейміз!

**Сәрсембай КАРИБАЕВ,
М.Әуезов атындағы
ОҚУ доценті, тарих
ғылымдарының
кандидаты**